

УДК 346.2/.3

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.2.43>

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК МОДЕЛЬ ФІНАНСУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ БУДІВЕЛЬНИХ ПРОЕКТІВ: СУТНІСТЬ, ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Пінчук О.Г.,
аспірант,

*Приватний вищий навчальний заклад
«Європейський університет»
ORCID: 0009-0001-0726-5162
e-mail: o.pinchuck@e-u.edu.ua*

Пінчук О.Г. Державно-приватне партнерство як модель фінансування та реалізації будівельних проектів: сутність, переваги та недоліки.

У статті досліджено державно-приватне партнерство як модель фінансування та реалізації будівельних проектів, зокрема, його сутність, переваги та недоліки. Встановлено, що державно-приватне партнерство являє собою стратегічне співробітництво між публічним і приватним секторами з метою спільного вирішення соціально-економічних завдань та досягнення певних цілей, об'єднуючи ресурси, досвід і сильні сторони обох секторів для вирішення складних завдань і надання проектів і послуг громадськості. Доведено, що на сьогодні державно-приватне партнерство вважається одним із найперспективніших інструментів для залучення інвестицій у будівельну галузь України. Оскільки застосування цього підходу дає змогу ефективно реалізовувати масштабні інфраструктурні проекти, водночас знижуючи навантаження на державний бюджет та забезпечуючи високу якість виконання робіт. При цьому, з'ясовано, що успішне запровадження державно-приватного партнерства у будівельній сфері сприяє модернізації інфраструктури, а також стимулює економічне зростання країни, що набуває особливої значущості в умовах активних бойових дій на території нашої держави. Також встановлено, що державно-приватне партнерство відкриває нові можливості для розвитку інфраструктури, підвищення конкурентоспроможності економіки та забезпечення сталого соціально-економічного зростання. Водночас успіх державно-приватного партнерства залежить від ретельного регламентування, проектування, прозорих переговорів, справедливого розподілу ризиків і здатності враховувати як державні, так і приватні інтереси. Адже державно-приватне партнерство пропонує як переваги, так і недоліки у сфері розвитку будівельної галузі. Наголошується на тому, що з позитивного боку, державно-приватне партнерство можуть забезпечити підвищення ефективності, доступ до інновацій приватного сектору, розподіл витрат, розподіл ризиків, покращення надання послуг, прискорений розвиток інфраструктури, гнучкість та експертизу. Однак, є також потенційні недоліки, які слід враховувати. До них, зокрема, віднесено, порівняно вищі витрати, відсутність державного контролю та прозорості, нерівномірний розподіл вигод, а також політичні та правові ризики. Ключовим тут є досягнення балансу між ефективністю приватного сектору та контролем з боку державного сектору, що передбачає внесення відповідних законодавчих змін.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, фінансування будівельних проектів, будівельна галузь, будівельна сфера, розвиток інфраструктури, механізм залучення інвестицій.

Pinchuk O.H. The public-private partnership as a model of financing and implementation of construction projects: essence, advantages and disadvantages.

The article examines public-private partnership as a model for financing and implementing construction projects, in particular, its essence, advantages and disadvantages. It is established that public-private partnership is a strategic cooperation between the public and private sectors with the aim of jointly solving socio-economic tasks and achieving certain goals, combining resources, experience and strengths of both sectors to solve complex tasks and provide projects and services to the public. It is

proven that today public-private partnership is considered one of the most promising tools for attracting investment in the construction industry of Ukraine. Since the use of this approach allows for the effective implementation of large-scale infrastructure projects, while reducing the burden on the state budget and ensuring high quality of work. At the same time, it was found that the successful implementation of public-private partnership in the construction sector contributes to the modernization of infrastructure, and also stimulates the economic growth of the country, which is of particular importance in the conditions of active hostilities on the territory of our state. It is also established that public-private partnerships open up new opportunities for infrastructure development, increasing the competitiveness of the economy and ensuring sustainable socio-economic growth. At the same time, the success of public-private partnerships depends on careful regulation, design, transparent negotiations, fair risk sharing and the ability to take into account both public and private interests. After all, public-private partnerships offer both advantages and disadvantages in the development of the construction industry. It is emphasized that on the positive side, public-private partnerships can provide increased efficiency, access to private sector innovations, cost sharing, risk sharing, improved service delivery, accelerated infrastructure development, flexibility and expertise. However, there are also potential disadvantages that should be taken into account. These include, in particular, relatively higher costs, lack of state control and transparency, uneven distribution of benefits, as well as political and legal risks. The key here is to strike a balance between private sector efficiency and public sector control, which involves making appropriate legislative changes.

Key words: public-private partnership, financing of construction projects, construction industry, construction sector, infrastructure development, mechanism for attracting investments.

Постановка проблеми. Дедалі більшої популяризації в якості моделі фінансування та реалізації проектів у будівельній галузі набуває державно-приватне партнерство, що вирішує складні інфраструктурні проблеми шляхом об'єднання сильних сторін як державного, так і приватного секторів. Така співпраця часто має вагове значення для задоволення зростаючого попиту на сучасну інфраструктуру, зумовленого швидкою урбанізацією та технологічним прогресом, особливо в умовах війни. Однак, державно-приватне партнерство як модель фінансування та реалізації будівельних проектів, має певну специфіку, переваги та недоліки, що потребують розгляду.

Мета дослідження – проаналізувати державно-приватне партнерство як модель фінансування та реалізації будівельних проектів, зокрема, його сутність, переваги та недоліки.

Стан опрацювання проблематики. Державно-приватне партнерство як модель фінансування та реалізації будівельних проектів, зокрема, його сутність, переваги та недоліки станом на сьогодні є предметом дослідження незначної кількості наукових праць. Деякі аспекти цієї теми вивчали: В.В. Дабіжа, О.О. Кіндрат, О.О. Самков, Р. Топазли та ін. Проте наявні доробки мають доволі фрагментарний характер.

Виклад основного матеріалу. Передусім слід зазначити, що державно-приватне партнерство (далі – ДПП) являє собою стратегічне співробітництво між публічним і приватним секторами з метою спільного вирішення соціально-економічних завдань та досягнення певних цілей [1, с. 62]. Воно об'єднує ресурси, досвід і сильні сторони обох секторів для вирішення складних завдань і надання проектів і послуг громадськості.

Порівняно з традиційними рішеннями щодо закупівель, ці механізми демонструють значно підвищений рівень участі приватного сектору з метою підвищення ефективності та результативності проекту протягом усього його життєвого циклу, від розробки до завершення операційної фази. ДПП також може розподілити вартість проекту на більш тривалий період і, таким чином, може вивільнити державні кошти для інвестування в секторах, в які приватні інвестиції неможливі або з інших причин недоречні. Однак ДПП слід розглядати не як інструмент для вирішення бюджетних обмежень державного сектора чи прогалин у фінансуванні, а радше як інструмент для реалізації ефективних, рентабельних проектів і відповідних послуг [2, с. 59].

На міжнародному рівні державно-приватне партнерство відіграє ключову роль у спільному розв'язанні глобальних проблем, таких як зміна клімату, боротьба зі збільшенням населення, військові конфлікти та бідність. Міжнародні ДПП стають механізмом залучення ресурсів та експертизи різних країн та міжнародних організацій. Такі партнерства забезпечують ефективніше використання ресурсів, обмін кращими практиками та технологіями, а також сприяють зміцненню міжнародної співпраці та взаєморозумінню між державами. На практиці партнерство між держа-

вою та приватним сектором орієнтоване на залучення інвестицій для фінансування. Взаємовигідний інтерес в економічному аспекті виникає тоді, коли їх стратегічні цілі та завдання перетинаються. Владні структури сумісно з бізнесом мають на меті досягнення глобальних завдань через застосування можливостей комерційної сфери, а також зосередження уваги підприємств з метою втілення економічних та соціальних підходів та розширення економічної сфери, також розвиток співпраці в сфері прогресивних рішень. Приватне підприємство із сумісної співпраці з органами державної влади сподівається на досягнення своїх цілей задля розвитку та захисту власних інтересів. Україна також активно розвиває ДПП як інструмент підвищення ефективності управління, залучення інвестицій та здійснення стратегічних проєктів. Державно-приватне партнерство відкриває нові можливості для розвитку інфраструктури, підвищення конкурентоспроможності економіки та забезпечення сталого соціально-економічного зростання [1, с. 63].

Сьогодні державно-приватне партнерство є одним із найперспективніших механізмів залучення інвестицій у будівельну галузь України. Використання цього підходу дозволяє ефективно реалізовувати масштабні інфраструктурні проєкти, зменшуючи навантаження на державний бюджет і підвищуючи якість виконаних робіт. Світовий досвід доводить, що успішне впровадження ДПП сприяє модернізації транспортної, житлової та комунальної інфраструктури, а також стимулює економічне зростання країни [3, с. 655], що неабияк важливо в умовах активних бойових дій на території нашої держави.

Загалом до переваг державно-приватного партнерства, на підставі даних отриманих у ході джерельної бази [1; 2; 3; 5; 4] можна віднести:

1) Підвищення ефективності, експертності та результативності.

Державний сектор отримує доступ до найновіших інновацій, передових технологій та передового галузевого досвіду завдяки партнерству з приватними організаціями. Приватні компанії часто зосереджуються на дослідженнях та розробках. Це дозволяє їм пропонувати нові ідеї, процеси та технології. Ці характеристики можуть значно підвищити ефективність та результативність державних проєктів та послуг. Таким чином, впровадження інновацій приватного сектору може призвести до розвитку передових інфраструктурних систем, оптимізованих процесів та нових рішень складних проблем. Зрештою, це приносить користь громадськості та покращує загальні результати проєктів. Державно-приватні партнерства дозволяють використовувати спеціалізовані навички та знання, які можуть бути недоступні в державному секторі. Приватні компанії привносять багатий досвід та знання у своїх відповідних сферах. Це дозволяє їм надавати цінні знання, технічні ноу-хау та ефективні методи управління. Незалежно від того, чи йдеться про проєкування та будівництво великомасштабних інфраструктурних проєктів, чи про надання складних послуг, спеціалізовані навички приватного сектору доповнюють можливості державного сектору, що призводить до ефективнішої реалізації проєктів. Спільний характер державно-приватних партнерств сприяє передачі знань між державним та приватним секторами. Це, у свою чергу, сприяє створенню навчального середовища, де обидві сторони можуть скористатися досвідом одна одної.

2) Розподіл витрат та ризиків.

ДПП дозволяє розподіляти фінансове навантаження між державним та приватним секторами. Державні проєкти та послуги часто вимагають значних інвестицій, і завдяки залученню приватних партнерів фінансову відповідальність можна розділити. Приватний сектор залучає капітальні ресурси, включаючи фінансування від банків, інвесторів або консорціумів. Це зменшує навантаження на державні бюджети та платників податків. Така схема розподілу витрат дозволяє реалізовувати критично важливі проєкти, які в іншому випадку могли б бути фінансово нездійсненними. До того ж, фінансова експертиза приватного сектору та доступ до різноманітних джерел фінансування можуть оптимізувати фінансування проєктів та потенційно знизити витрати.

Водночас державні проєкти часто пов'язані з різними ризиками, такими як затримки будівництва, перевитрата коштів або невизначеність у виконанні. У державно-приватних партнерствах ризики розподіляються між державними та приватними організаціями. Це дозволяє ефективно управляти ризиками. Приватний сектор привносить досвід у сфері управління проєктами, оцінки ризиків та стратегій пом'якшення наслідків. Вони зацікавлені в успішному завершенні проєктів, оскільки їхня прибутковість часто пов'язана з показниками ефективності та досягненням заздалегідь визначених етапів. Це стимулює приватного партнера до проактивного управління ризиками та їх пом'якшення. Це, у свою чергу, гарантує, що проєкти будуть реалізовані вчасно,

в рамках бюджету та відповідно до необхідних стандартів якості. Механізми розподілу ризиків у ДПП можуть зменшити фінансові та операційні ризики, які несе виключно державний сектор. Це забезпечує більш надійний та стійкий підхід до реалізації проектів. Зрештою, у рамках схеми ДПП такі ризики, як затримки будівництва, перевитрата коштів та операційна неефективність, зазвичай передаються приватному партнеру. Цей механізм розподілу ризиків захищає державний сектор від потенційного фінансового тягаря та стимулює приватний сектор до підвищення ефективності та результатів проектів за допомогою інноваційних практик.

3) Підвищення якості та забезпечення своєчасності послуг.

Партнери приватного сектору зазвичай пропонують підходи, орієнтовані на ефективність, та зосереджуються на задоволенні клієнтів, що призводить до покращення надання послуг. Завдяки своєму досвіду, оптимізованим процесам та орієнтованому на результати мисленню, приватні структури можуть оптимізувати надання послуг, зменшити неефективність та підвищити загальну якість послуг. Крім того, акцент приватного сектору на виконанні договірних зобов'язань та цільових показників може призвести до швидшого надання послуг. Це, у свою чергу, гарантує більш ефективне та результативне задоволення потреб громадськості.

Таким чином, державно-приватні партнерства запроваджують вищий рівень підзвітності та вимірювання ефективності порівняно з традиційними операціями державного сектору. Ці партнерства часто будуються на чітких договірних угодах, які окреслюють конкретні показники ефективності, контрольні показники та очікуваний рівень обслуговування. Приватні партнери несуть відповідальність за досягнення цих цілей. Основна причина цього полягає в тому, що їхні договірні зобов'язання та фінансова винагорода безпосередньо пов'язані з їхньою ефективністю. Такий акцент на підзвітності сприяє культурі постійного вдосконалення, оскільки приватні партнери прагнуть відповідати або перевищувати узгоджені стандарти. Крім того, державно-приватні партнерства часто передбачають надійні механізми моніторингу та оцінки, які дозволяють регулярно оцінювати ефективність. Це гарантує, що якість послуг залишається стабільною, а будь-які необхідні коригувальні дії вживаються оперативно.

4) Прискорений розвиток інфраструктури.

Розвиток ДПП часто призводить до швидшого завершення проектів порівняно з ініціативами, що реалізуються виключно державою. Партнери приватного сектору привносять ефективність та досвід в управління проектами, будівництво та реалізацію. Їхня зосередженість на досягненні етапів проекту та отриманні результатів у заздалегідь визначені терміни може пришвидшити розвиток інфраструктури. Здатність приватного сектору оптимізувати процеси, ефективно розподіляти ресурси та використовувати інноваційні методи будівництва може сприяти швидшому завершенню проекту. Ці прискорені терміни дозволяють громадам швидше отримати користь від покращеної інфраструктури, будь то транспортна мережа, комунальні системи чи громадські об'єкти.

Державно-приватні партнерства можуть стимулювати розширення інвестиційних можливостей та сприяти економічному зростанню. Залучаючи приватний сектор, держава може залучати додаткові фінансові ресурси, що виходять за межі їхніх бюджетних обмежень. Разом з тим, приватний сектор залучає капіталовкладення, часто прагнучи отримати віддачу від своїх інвестицій через довгострокові партнерства. Таке вливання приватних коштів у розвиток інфраструктури може відкрити нові можливості для економічного зростання, створення робочих місць та розширення бізнесу. Більше того, ДПП можуть каталізувати позитивний хвильовий ефект. Вони можуть створити сприятливе середовище для залучення подальших інвестицій, як внутрішніх, так і іноземних. Отримані в результаті покращення інфраструктури можуть підвищити продуктивність, зв'язок та загальну конкурентоспроможність регіону. Ці риси можуть призвести до сталого економічного зростання та розвитку.

5) Гнучкість та адаптивність.

ДПП пропонує вищий ступінь гнучкості у реагуванні на зміну обставин та потреби, що розвиваються. Співпраця між державним та приватним секторами дозволяє динамічно коригувати упродовж усього життєвого циклу проекту. Зі зміною суспільних потреб, технологій чи економічних умов ДПП можуть адаптуватися до цих змін ефективніше, ніж традиційні підходи державного сектору. Ринково-орієнтований спосіб мислення приватного сектору та його здатність швидко мобілізувати ресурси дозволяють йому оперативно реагувати на нові виклики або можливості. Така адаптивність гарантує, що проекти залишаються актуальними, відповідають потребам громади та відповідають цілям та пріоритетам, що змінюються.

Державно-приватне партнерство забезпечує гнучкість у підходах до фінансування та управління проектами. На відміну від традиційних моделей державного фінансування, ДПП пропонує різноманітні варіанти фінансування. Ці варіанти включають державний та приватний капітал, позики, облігації та домовленості про розподіл доходів. Ця гнучкість дозволяє створювати інноваційні фінансові структури, які можуть оптимізувати фінансування та зменшити навантаження на державні бюджети. Більше того, ДПП запроваджує більшу гнучкість в управлінні проектами, оскільки приватні партнери привносять досвід у таких сферах, як закупівлі, будівництво та експлуатація. Вони часто впроваджують ефективні методи управління, використовуючи свій досвід і знання для оптимізації процесів і максимізації результатів проектів. Така гнучкість у фінансуванні та управлінні проектами дозволяє краще розподіляти ресурси, керувати ризиками та, зрештою, успішно реалізовувати проекти, які відповідають як державним потребам, так і цілям приватного сектору [5].

Проте державно-приватне партнерство як модель фінансування та реалізації будівельних проектів має не лише переваги, а також недоліки:

1) Потенціал для вищих витрат.

У державно-приватних партнерствах суб'єкти приватного сектору прагнуть отримувати прибуток та забезпечити повернення своїх інвестицій. Хоча мотиви отримання прибутку можуть стимулювати ефективність та інновації, вони також можуть призвести до збільшення витрат. Приватні партнери можуть надавати пріоритет фінансовим вигодам. Це може призвести до збільшення витрат для державного сектору. Крім того, договірні зобов'язання між державним та приватним секторами можуть включати фіксовані платежі, гарантії виконання або домовленості про розподіл прибутку. Ці зобов'язання можуть додатково вплинути на вартість проекту. Зважаючи на це, вкрай важливо ретельно узгоджувати та контролювати ці угоди, щоб забезпечити справедливий баланс між прибутковістю приватного сектору та цінністю державних коштів.

Підхід приватного сектору, орієнтований на прибуток, може створювати стимули для заходів щодо скорочення витрат або коригування обсягів проектів. Такий підхід може потенційно поставити під загрозу якість або призвести до додаткових витрат. Крім того, розбіжності між державними та приватними партнерами, затримки в прийнятті рішень або труднощі з узгодженням інтересів можуть призвести до затримок проектів та пов'язаних з ними витрат. Ці ризики підкреслюють важливість надійних стратегій управління ризиками, ретельної перевірки та комплексного нагляду за проектами для пом'якшення потенційного зростання витрат та затримок.

2) Відсутність громадського контролю та прозорості.

У державно-приватних партнерствах державний сектор часто розділяє повноваження щодо прийняття рішень з приватними організаціями. Це призводить до зменшення державного нагляду. Хоча таке делегування обов'язків може забезпечити ефективність та спеціалізований досвід, воно також може обмежити рівень контролю державного сектору над проектом чи послугою. Приватний партнер може мати значний вплив на управління проектом, його операції та процеси прийняття рішень. Такий вплив може потенційно маргіналізувати роль державного сектору. У свою чергу, зменшення державного нагляду може викликати занепокоєння щодо узгодженості цілей проекту з суспільними інтересами та пріоритетами. Отже, вкрай важливо встановити чіткі механізми моніторингу та підзвітності. Ця підзвітність повинна гарантувати, що державний сектор зберігає значний рівень контролю протягом усього партнерства. Відсутність громадського контролю та прозорості в ДПП може викликати занепокоєння щодо захисту суспільних інтересів. Зі зменшенням державного нагляду існує потенціал для конфлікту інтересів або пріоритетності цілей приватного сектору над суспільними потребами. Мотиви приватного партнера, спрямовані на отримання прибутку, можуть призвести до рішень, які надають пріоритет фінансовим вигодам за рахунок суспільного добробуту. Отже, вони повинні створити надійні механізми підзвітності. Це включає чіткі договірні угоди, показники ефективності та вимоги до звітності. Крім того, прозорі процеси залучення громадськості, зворотного зв'язку та вирішення спорів можуть захистити суспільні інтереси. Вони можуть забезпечити відповідність результатів ДПП ширшим суспільним цілям.

3) Нерівномірний розподіл вигод.

У державно-приватних партнерствах мотиви отримання прибутку з боку приватного сектору можуть потенційно призвести до пріоритетності фінансових вигод над задоволенням суспільних потреб. Приватні партнери можуть прагнути максимізувати свій прибуток, зосереджуючись на ко-

мерційно вигідних аспектах проекту чи послуги. Такі підходи можуть потенційно залишити певні сегменти населення недостатньо обслуговуваними або маргіналізованими. Такий підхід, орієнтований на прибуток, може призвести до нерівномірного розподілу вигод, оскільки інтереси приватного сектору можуть не повністю узгоджуватися з ширшими соціальними та суспільними цілями. Отже, необхідно створити міцну регуляторну базу, чіткі показники ефективності та механізми моніторингу, щоб забезпечити пріоритет суспільних потреб та справедливих результатів у ДПП.

Державно-приватні партнерства можуть створювати нерівність у доступі до послуг та їх цінovій доступності, особливо коли йдеться про плату за користування послугами або збори. Прагнення приватного сектору до прибутку може призвести до механізмів відшкодування витрат, таких як плата за користування послугами, мита або збори. Це може зробити послуги менш доступними або прийнятними для певних верств суспільства, що може призвести до нерівності, коли основні послуги можуть стати недоступними для економічно неблагополучних громад або маргіналізованих груп населення. Тому уряд повинен ретельно розглядати та вирішувати проблеми цінovої доступності, а також створювати механізми захисту вразливих верств населення. Вони також повинні забезпечити, щоб надання державних послуг через ДПП не посилювало існуючу соціально-економічну нерівність.

4) Політичні та правові ризики.

Державно-приватні партнерства підлягають політичним ризикам, пов'язаним зі змінами в урядовій політиці та нормативних актах. Коли відбуваються зміни в політичних пріоритетах, існує ймовірність змін у правових та регуляторних базах, що регулюють ДПП. Ці зміни можуть вплинути на умови чинних угод, запровадити нові вимоги чи обмеження та потенційно вплинути на життєздатність або прибутковість партнерства. Невизначеність щодо урядової політики та нормативних актів може створювати проблеми як для державних, так і для приватних партнерів. Такими проблемами можуть бути затримки, перегляд угод або навіть скасування проектів. Ретельне врахування політичного ландшафту та потенційних змін у політиці має вирішальне значення для ефективного управління цим ризиком.

ДПП передбачають складні договірні домовленості між державними та приватними організаціями. Ця складність може призвести до правових спорів та конфліктів інтересів. Розбіжності можуть виникати з таких питань, як обсяг проекту, зобов'язання щодо виконання, фінансові питання або зміни обставин. Вирішення цих спорів може бути трудомістким та дорогим, а також може вимагати юридичного втручання. Крім того, конфлікти інтересів можуть виникати, коли приватні організації, що беруть участь у державно-приватних партнерствах, мають тісні зв'язки з державними службовцями або особами, які приймають рішення. Це, у свою чергу, може призвести до побоювань щодо фаворитизму, корупції або відсутності прозорості. Тому впровадження надійних гарантій конфлікту інтересів, прозорих процесів закупівель та чітких механізмів вирішення спорів є важливим для управління цими правовими та етичними ризиками.

5) Складні переговори.

ДПП передбачає складні переговори щодо визначення ролей, обов'язків та механізмів розподілу ризиків партнерів. Ця складність може призвести до затримок у початку проекту та вищих транзакційних витрат. Чітка комунікація та прозорість мають вирішальне значення для ведення цих переговорів та укладання взаємовигідних угод.

Висновки. Отже, державно-приватне партнерство є дієвим інструментом для забезпечення інфраструктурних потреб економічно вигідним та ефективним шляхом. У міру зростання урбанізації та збільшення попиту на інфраструктурні рішення роль ДПП стає ще вагомішою у формуванні економічного середовища будівельної галузі. Завдяки синергії між державним і приватним секторами, такі партнерства можуть стимулювати економічний розвиток, покращувати якість послуг та створювати нові робочі місця.

Водночас успіх ДПП залежить від ретельного регламентування, проектування, прозорих переговорів, справедливого розподілу ризиків і здатності враховувати як державні, так і приватні інтереси. Адже державно-приватне партнерство пропонує як переваги, так і недоліки у сфері розвитку будівельної галузі. З позитивного боку, ДПП можуть забезпечити підвищення ефективності, доступ до інновацій приватного сектору, розподіл витрат, розподіл ризиків, покращення надання послуг, прискорений розвиток інфраструктури, гнучкість та експертизу. Однак, є також потенційні недоліки, які слід враховувати. До них належать вищі витрати, відсутність державного контролю та прозорості, нерівномірний розподіл вигод, а також політичні та правові ризики.

Щоб максимізувати переваги державно-приватних партнерств та пом'якшити пов'язані з ними ризики, необхідно ретельно оцінювати та управляти цими партнерствами. Це передбачає встановлення чітких договірних угод, надійних механізмів моніторингу та підзвітності, залучення громадськості та прозорі процеси прийняття рішень. Ключовим тут є досягнення балансу між ефективністю приватного сектору та контролем з боку державного сектору, що передбачає внесення відповідних законодавчих змін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дабіжа В.В., Самков О.О. Розвиток державно-приватного партнерства для України з досвіду світової практики. *Сучасний науковий журнал*. 2024. № 4(2). С. 62–73.
2. Кіндрат О.О. Науково-теоретичні підходи до визначення поняття державно-приватного партнерства. *Review of transport economics and management*. 2025. № 12(28). С. 55–61.
3. Топазли Р. Публічно-приватне партнерство в управлінні програмами розвитку сфери будівництва в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2024. № 5. С. 650–656.
4. Comparing public-private partnerships in construction: A damages perspective. URL: <https://www.hka.com/article/comparing-public-private-partnerships-in-construction-a-damages-perspective>.
5. The Advantages and Disadvantages of Public-Private Partnerships. URL: <https://snatika.com/single-blog/the-advantages-and-disadvantages-of-public-private-partnerships>.